

Dagens ord – lägga

Kort förklaring: Lägga betyder att placera något på en plats. Man kan också lägga sig eller hjälpa någon annan att lägga sig.

I den här guiden får du förslag på samling, hur ordet lägga kan användas under skoldagen, aktiviteter i Skoltavlan samt förslag på aktiviteter, sånger och böcker som hjälper eleven att upptäcka och förstå ordet lägga.

OBS! Tänk på att modellera under hela samlingen och var extra noga med att modellera dagens ord varje gång det förekommer. Modella är när personal använder samma AKK-sätt som eleverna tillsammans med sitt tal, utan krav på att eleven ska göra det. Detta kan göras med gester, tecken eller bildsymboler (i exempelvis kommunikationskort, kommunikationsböcker eller digitala hjälpmedel).

Samling (20 min)

Introduktion av dagens ord

- Lyssna på Djurens vaggvisa med Kompisbandet.
- Berätta att dagens ord är lägga.
- Säg ordet lägga med klassens gemensamma AKK-system.
- Be eleverna leta upp ordet i sina individuella AKK-system. Elever som inte har ett eget AKK-system kan använda basordskartan som följer med materialet. Om ordet inte finns i elevernas system så lägg till det.

Förklara ordet

- Säg ”Man kan lägga något på en plats. Man kan också lägga sig själv eller hjälpa någon annan att lägga sig.”
- Visa genom att säga “Jag lägger mig en stund.”, “Jag lägger kudden här.”, “[gosedjur] får lägga sig här.”, ”Jag lägger glasögonen på bordet.”, “Nu lägger jag mig.”

Förslag på material: Plats att lägga sig (exempelvis soffa, madrass eller filt), kudde, glasögon/halsband, gosedjur.

Läs berättelsen

Läs berättelsen om Alva antingen på skärm eller utskriven.

Dekorera (låtsas)tårta

Prata om att lillebror hjälpte Alva att baka. Ni ska hjälpas åt att dekorera en tårta. Den är på låtsas. Här finns många tillfällen att prata om att lägga blommorna/konfettin/godiset på tårtan. Visa först genom att tänka högt “Vad vill jag lägga på tårtan?... En blomma, jag lägger den här!”

Förslag på material: blommor i en hög eller behållare, godis i en hög eller behållare, konfetti i en hög eller behållare

Tips! Ni kan också baka på riktigt om ni har möjlighet!

Ordbild

- Visa ordbilden, ljuda fonemen (**l-ä-gg-a**) och följ med fingret. Ordbilden finns i slutet på denna handledning.
- Sätt upp ordbilden på väggen.

Extra aktivitet

Lyssna på en sång eller titta på ett videoklipp.

Sånger:

- Packa till stranden med Babblarna (Ordet synliggörs men sägs inte så personal kan pausa och modellera när de lägger ner saker i väskan.)
- Greta Gris - handla mat (Ordet synliggörs men sägs inte alltid så personal kan pausa och modellera när de lägger ner mat i kundvagnen)
- Djurens vaggvisa med Kompisbandet
- Pussel-SM 2026 (första pusslet färdigt)

Böcker:

Godnatt Alfons Åberg av Gunilla Bergström

Hugo handlar av Sara Rindfors

Tecken på lärande

- Eleven tittar mer när du tecknar/använder deras AKK.
- Eleven tittar mer på sitt AKK.
- Eleven reagerar när du säger ordet.
- Eleven utforskar ordet i sitt AKK. Tolka och svara på de symboler eleven väljer även om det inte är det aktuella basordet.
- Eleven verkar förstå ordet i en vardagssituation, exempelvis vid maten, påklädning eller bokläsning.
- Eleven verkar även förstå ordet i nya situationer och aktiviteter.
- Eleven använder ordet oftare i situationer där det passar in.

Använd ordet under hela dagen

Kom ihåg: Modella bara ordet, förhör inte eleverna om deras förståelse av begreppet. Uppmärksamma och svara när eleven själv uttrycker något, oavsett om det är ett basord eller inte. Om eleven kan uttrycka ordet och vet vad det betyder så ställ öppna frågor eller vänta och förvänta. Instruera eller uppmana dem inte att använda fokusordet.

Använd ordet under hela skoldagen varje gång ni lägger något på bordet/i väskan/i rullstolen, plockar undan eller vilar. För självbestämmande är det viktigt för eleverna att kunna instruera andra, uttrycka önskemål och behov. Var noga med att modellera sådant de kan vilja be någon att lägga någonstans eller som de kan vilja fråga var någon lägger. Hjälプ dem att instruera andra vuxna att lägga saker eller säga “jag vill lägga mig”/”vill ligga där”. Elever som kan uttrycka orden ibland kan få hjälp genom att någon ger förslag/öppnar rätt sida. Hämta inspiration nedan och försök att använda olika kommunikativa funktioner under dagen.

Kommunikativa funktioner

Önskemål och behov	Protestera	Berätta, fråga, svara	Kommentera
lägg här lägg den i... lägg den på... vill ligga hjälp mig lägga	inte lägga mig vill inte lägga mig lägg den inte där	var lägger du? var lade du...? [namn] har lagt den där.	du lägger den där

Undervisningsmaterial i Skoltavlan

I Skoltavlan finns följande övningar som innehåller basordet lägga. Du hittar dem i biblioteket under kategorin kommunikation. Information om inställningar för materialen finns i den övergripande handledningen för basord.

- Alva – berättelse
- Alva – ramsa
- Alva – frågor
- Alva – välj samma
- Alva – samtalskarta

Tips! Du kan också skriva ut text, bilder, bildsymboler och samtalskartor till berättelser och ramsor som stöd i undervisningen. Materialen finns på samma sida som denna lärarhandledning på Skoltavlans hemsida.

Förslag på aktiviteter utifrån ämnesområden

Estetisk verksamhet	Piffa till slime genom att lägga i till exempel pärlor och glitter.
Läsa, skriva	Lappar som någon läser upp med uppdrag att lägga föremål på/bakom/i/på en plats.
Motorik	Stafettbanor där eleverna ska lägga ärtpåsar i en korg, bowling där eleverna lägger bollen i rännan.
Vardagsaktiviteter	Gör checklista med saker som ska vara i väskan med alla elever och hjälps åt att hitta och lägga ner sakerna i väskan.
Verklighetsuppfattning	Lägga pussel (sortera pusselbitarna, prata om antal och antalsbegrepp).

Fler förslag som inspiration!

Återvinn

Material: Förpackningar, påse eller behållare för plast/glas. Talknapp eller annat sätt för eleverna att uttrycka lägga.

Ord/fraser: lägg i den

Gör så här: Hjälps åt att sortera. Eleverna kan bestämma i vilken behållare förpackningar ska läggas. Om det är svårt – ge mycket stöd i sorteringen. Modella med deras AKK-system. Lägg sedan i förpackningarna från exempelvis plasthögen och modella “Lägg i den/plasten” och modella. Eleverna kan vara med och säga “lägg i den” med talknapp, teckna, titta på en bildsymbol eller använda sitt AKK-system om de vill.

Gemensamt skrivande

Skriv fylla-i-meningar, till exempel på temat ”packa väskan”: Lägg i _____.

Eleverna kan välja ord att fylla i meningen med:

- Föremål eller saker att packa i en väska
- Sitt AKK-system

OBS! Vägledning för detta moment hittar du i den övergripande lärarhandledningen.

Ordbild

l ä g g a

